

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/88/2020
Identifikačné číslo spisu: 8316202386
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8316202386.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Q. O., 2/ U. O., obaja bývajúci v D., proti žalovanému EURO CASH s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, ČSA 24, IČO: 36 637 301, zastúpenému JUDr. Ondrejom Sochorom, advokátom, so sídlom v Banskej Bystrici, prof. Sáru 3873/44, o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10C/51/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. mája 2018 sp. zn. 25Co/58/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. mája 2017 č. k. 10C/51/2016-172 prvým výrokom konanie o zaplatenie sumy 6.087,39 eur zastavil. Druhým výrokom žalobu v časti o určenie absolútnej neplatnosti Zmluvy o úvere č. XXXX/XX zo dňa 11. júna 2008 zamietol. Tretím výrokom určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 11. júna 2008 uzatvorená medzi žalobcami a žalovaným je neplatná. Štvrtým výrokom zaviazal žalovaného z titulu bezdôvodného obohatenia zaplatiť žalobcom sumu 14.910,74 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Piatym výrokom priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 42 %. V odôvodnení okresný súd uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 11. júna 2008 bola medzi stranami sporu uzatvorená Zmluva o úvere č. XXXX/XX, kde žalobcovia 1/ a 2/ vystupovali ako dlžníci a žalovaný ako veriteľ. V zmluve neboli dohodnuté podstatné náležitosti zmluvy o úvere, a to celková výška poskytnutého spotrebiteľského úveru, konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a ďalšie náležitosti podľa § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej aj „Zákon o spotrebiteľských úveroch“). Súd dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je potrebné podľa § 4 ods. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov. Poukázal aj na absenciu dojednania medzi účastníkmi zmluvy upraviť v zmluve práva a povinnosti tak, aby nebolo pochyb o tom, ako sa majú strany medzi sebou vypoariadať a konštatoval, že táto absencia robí právny úkon neplatným, a preto žalobu v časti o určenie

neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva určil za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi a obchádzanie zákona. S poukazom na ustanovenie § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) konštatoval, že žalobcovia vrátili žalovanému už celkovú sumu 23.188,30 eur titulom uhradených splátok a 5.000 eur titulom zmluvnej pokuty, teda celkovo zaplatili sumu 28.188,30 eur, ale reálne im žalovaný poskytol iba sumu 13.277,57 eur, teda žalobcovia plnili žalovanému viac, ako im bolo poskytnuté, preto na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie, ktoré musí žalovaný vydať žalobcom. Výška bezdôvodného obohatenia predstavuje rozdiel medzi sumou, ktorú žalobcovia reálne uhradili a sumou, ktorú im žalovaný poskytol, t. j. 14.910,73 eur (28.188,30 eur - 13.277,57 eur). O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 3. mája 2018 č. k. 25Co/58/2017-205 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v časti, ktorou bola určená neplatnosť zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z 11. júna 2008 (prvý výrok) a druhým výrokom zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v o výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom titulom bezdôvodného obohatenia v časti o zapltenie 5.000 eur, ako aj o výroku o trovách a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie v treťom výroku rozsudku za vecne správne, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti potvrdil v zmysle ustanovení § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd konštatoval, že sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v tejto časti a pre zdôraznenie správnosti dodal, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva, ktorá neobsahuje dojednanie o tom, ako sa zmluvné strany vyporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí, je absolútne neplatná. To isté platí, ak uvedená zmluva obsahuje v tomto smere len dojednanie, podľa ktorého veriteľ pri omeškaní dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky sa bez ďalšieho stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky (viď rozsudok NS ČR 31Odo/495/2006 z 15. októbra 2008). Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci v tejto časti dostatočne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, a na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a návrh žalobcov v tejto časti aj správne právne posúdil. Vo zvyšných častiach, ktoré boli napadnuté odvolaním žalovaného, a to v časti týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5.000 eur a vo výroku o trovách konania, odvolací súd dospel k záveru, že v tejto časti je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, preto ho podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) s poukazom na § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. K namietanej vade podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ uviedol, že žalobcovia vo svojej žalobe žiadnym spôsobom nezdôvodňovali svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z o dňa 11. júna 2008, pričom žalovaný v priebehu konania výslovne spochybnil skutočnosť, že by žalobcovia mali naliehavý právny záujem na požadovanom určení (vyjadrenie žalovaného k žalobe žalobcov). Z odôvodnenia rozhodnutia okresného a krajského súdu nevyplýva žiadna právna úvaha vo vzťahu k tomu, či a z akého dôvodu je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva. Konajúci súd bez odôvodnenia ne/existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení pristúpil k vecnému preskúmaniu zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva - ktorý procesný postup považuje žalovaný za nesprávny a ktorého následkom je podľa názoru žalovaného porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo o d vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to či zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva uzatvorená dňa 11. júna 2008 za účinnosti OZ v znení účinnom od 1. januára 2008 je neplatná z dôvodu, že v nej absentuje ustanovenie o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany vzájomne vyporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí. Žalovaný uviedol, že má vedomosť o tom, že niektoré právne otázky týkajúce sa zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva boli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené (sp. zn. 3 Cdo 446/2012, 1 Cdo 58/2008, 5 Cdo 208/2010), avšak týkali sa zmlúv, ktoré boli uzatvorené za účinnosti OZ v znení účinnom do 31. decembra 2007. Podľa názoru žalovaného zmluva obsahovala všetky náležitosti, ktoré O Z v znení účinnom od 1. januára 2008 vyžadoval pre jej platnosť, pričom zákon nevyžadoval pre platnosť takejto

zmluvy, aby obsahovala ustanovenie o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany vzájomne vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí. Z uvedeného dôvodu má žalovaný za to, že záver odvolacieho súdu o tom, že v prípade, ak zmluva neobsahovala ustanovenie o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany vzájomne vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí, je v celom rozsahu arbitrárny, a takáto požiadavka žiadnym spôsobom nevyplýva z OZ v znení účinnom od 1. januára 2008. Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva uzatvorená 11. júna 2008 za účinnosti OZ v znení účinnom od 1. januára 2008 nie je neplatná z dôvodu, že v nej absentuje ustanovenie o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany vzájomne vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú dlžnú pohľadávku riadne a včas neuhradí. Navrhoval, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v prvom výroku, a aby vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho odmietol (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

6. V danom prípade vyvodil žalovaný prípustnosť podaného dovolania o. i. z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so

zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. Dovolateľ oprel svoje dovolanie o vadu podľa § 420 písm. f/ CSP, keď namietal odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), ktoré je nedostatočné a nevyplýva z neho, či a z akého dôvodu je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 11. júna 2008.

12. V súvislosti s dovolacou námietkou žalovaného týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

13.1. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade dovolací súd potvrdil (v časti napadnutej aj dovolaním) rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Je zrejmé, že prvoinštančným súdom obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natolko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval dovolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Dovolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalovaného, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti považuje za vecne správny, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, nevyplýva nejasnosť a nezrozumiteľnosť, či nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Dovolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalovaného (vznesenými aj v dovolaní). Žalovaný preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený, pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že dovolací súd

neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

14. Pokiaľ dovolateľ namietal, že z odôvodnenia súdov nižších inštancií nevyplýva posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, namietal tak právne posúdenie, k čomu dovolací súd pripomína, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo (prípadne) na nesprávnom právnom posúdení veci (viď judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného v časti podľa § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto dovolací súd dovolanie ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietol bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

16. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16.1. Pre dovolacie dôvody vyplývajúce z § 421 ods. 1 CSP je charakteristické, že pre dovolanie má tak mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť výlučne o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

16.2. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

17. Nie je povinnosťou odvolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak, jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

18. Žalovaný, zastúpený advokátom, v dovolaní síce formálne poukázal na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, právnu otázku zásadného významu, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, riadne neformuluje. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva dovolateľov nesúhlas s právnym názorom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) ohľadom vyslovenej neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 11. júna 2008 uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným (ďalej aj „Zmluva“). Podľa jeho názoru naopak Zmluva nie je neplatná, pretože obsahovala všetky náležitosti v zmysle OZ účinného od 1. januára 2008 a zákon nevyžadoval pre platnosť takejto zmluvy, aby obsahovala ustanovenie o tom, akým spôsobom sa zmluvné strany vzájomne vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku riadne a včas neuhradí, k čomu dovolateľ v dovolaní napr. konfrontuje zákonné náležitosti Zmluvy s poukazom na jej konkrétne články (a/ vymedzenie zabezpečeného záväzku - čl. I bod 1 a čl. II bod 1 Zmluvy, b/ označenie práva, ktoré sa prevádza v prospech veriteľa - vlastnícke právo v prospech veriteľa k nehnuteľnostiam špecifikovaným v čl. I bod 4 a bod 5 Zmluvy, atď.). Z uvedeného je tak zjavný nesúhlas dovolateľa so skutkovými závermi a ich vyhodnotením súdmi nižších inštancií. Dovolateľ tak

namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie), touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní sporu, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ a § 432 ods. 2 CSP.

19. Zhrnúc uvedené dovolací súd uvádza, že i keď dovolateľ v dovolaní namieta aj nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie), právnu otázku zásadného významu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neformuluje. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017). Je tak nepochybné, že v dovolaní nie sú dovolacie dôvody vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

20. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

21. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolateľ nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd v tejto časti odmietol jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP.

22. Nad rámec vyššie uvedeného aj napriek neprípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pre úplnosť dovolací súd považuje za potrebné uviesť:

22.1. Pokiaľ ide o dovolateľom namietanú absenciu naliehavého právneho záujmu, v danom prípade vzhľadom na predmet konania o určenie neplatnosti zmluvy o úvere, aj zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva ako spotrebiteľských zmlúv (a v nich ustanovených možných neprijateľných podmienkach) majú žalobcovia v postavení spotrebiteľa zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vyplývajúce z § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z., z čoho (ex lege) vyplýva taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 233/2017, 6 Cdo 127/2017, 8 Cdo 483/2014).

22.2. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu, reprezentovaná rozhodnutiami sp. zn. 1 Cdo 58/2008, 1 Cdo 48/2010, 3 Cdo 446/2012, 5 Cdo 208/2010, 8 MCdo 5/2014, či 3 Cdo 180/2019, k právnomu inštitútu zabezpečenia záväzkov prevodom práva podľa § 553 OZ uviedla, že výklad tohto inštitútu je treba podať so zreteľom na zmysel a účel tohto ustanovenia OZ. Keďže ide o jeden z inštitútov zabezpečenia záväzkov, je preňho charakteristická akcesorita a subsidiarita, čo znamená, že sleduje osud zabezpečenej pohľadávky a jeho uhradovací mechanizmus prichádza do úvahy až vtedy, ak sa zabezpečená pohľadávka riadne a včas nesplní. Jeho účelom je nielen nútiť dlžníka splniť svoj dlh voči veriteľovi (v čom spočíva jeho zabezpečovacia funkcia), ale pri riadnom a včasnom neuhradení tohto dlhu dať veriteľovi možnosť uspokojiť sa v spojitosti s touto formou zabezpečenia, čiže zabezpečovací prevod práva má plniť aj funkciu uhradovaciu. So zreteľom na uvedený účel inštitútu zabezpečovacieho prevodu práva sa vyššie uvedená rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila aj na tom, že písomná zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí určovať

a/ zmluvné strany (účastníkov zmluvy),

b/ zabezpečený záväzok,

c/ majetkové právo dlžníka, ktoré sa prevádza,

d/ že zmluvu uzatvárajú účastníci ako zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, t. j. že tu ide iba o podmienený prevod práva z dlžníka na veriteľa za účelom zabezpečenia splnenia pohľadávky veriteľovi s rozvázovacou podmienkou, ktorá sa uplatní pri uspokojení zabezpečenej pohľadávky plnením tak, že právny úkon, ktorým bolo prevedené právo, stráca účinnosť a právo v rozsahu, v akom bolo prevedené, prechádza späť na dlžníka (prevod práva na veriteľa tak zo zákona zaniká), a

e/ ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí (dohodu riešiacu tzv. uhradovaciu funkciu tohto inštitútu).

22.3. Z uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ďalej vyplýva, že absencia niektorej z týchto podstatných náležitostí (esenciálnych zložiek) zmluvy alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39 a § 553 Občianskeho zákonníka). V rozpore so zákonom je i také dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky.

22.4. Totožný záver k tejto právnej otázke je ustálený aj v judikatúre Najvyššieho súdu Českej republiky - založenej na rozsudku veľkého senátu jeho občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 31 Odo 495/2006, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 45/2009 civ. - vychádzajúcej z identickej právnej úpravy zabezpečovacieho prevodu práva a (ne)platnosti právnych úkonov účinnej v čase uzavretia spornej zmluvy, ktorá za použitia interpretačného a argumentačného pravidla komparatívneho výkladu, odvíjajúceho sa od príbuznosti právnych poriadkov, je aplikovateľná aj v slovenskom právnom prostredí.

22.5. Vo vzťahu k uvedenému právnomu záveru dovolacieho súdu sa žiada tiež poznamenať, že obstal aj v teste ústavnosti, keď ho Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 67/2017 vyhodnotil ako ústavne konformný (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 180/2019).

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.